

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Pre pošti prejemana velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravilstvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniška ulica št. 2, II., 30.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 251.

V Ljubljani, v petek 31. oktobra 1890.

Letnik XVIII.

Deželni zbor kranjski.

(Šesta seja, dne 31. oktobra.)

Prečita in potrdi se zapisnik zadnje seje in razdelé došle vloge, potem naznanja deželni glavar dr. Poklukar, da so mu poslanec Svetec in tovarishi izročili dve interpelaciji, ki jih deželni tajnik Pfeifer prečita. Prva zadeva odstavljenje bivšega c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Komljanca v Kočevji, zaradi katerega interpelantje predsedstvo c. kr. deželne vlade vprašajo:

„Iz katerih vzrokov in po katerih vplivih je bil imenovan c. kr. okrajni šolski nadzornik brez disciplinarne preiskave in brez vednosti c. kr. deželnega šolskega sveta odstavljen?“

Gospod deželni predsednik baron Winkler je obširno odgovarjal na to interpelacijo. Pravih vzrokov sicer ne more povedati, ali sodi, da se je to zgodilo zaradi šole v Dragi, in deželnemu odboru podá obširno zgodovino te šole. Če mu minister razodene še kake druge vzroke, jih bode o svojem času razodel deželnemu zboru.

Poslanec dr. Tavčar predlaga, da naj se o tem odgovoru prične razprava, in da naj se razgovor postavi na dnevni red prihodnje seje.

Druga interpelacija zadeva nemške pridige v Dragi in nabiranje podpisov za nje po c. kr. okr. glavarju dr. pl. Thomannu, zaradi katerih se predsedstvo c. kr. deželne vlade vpraša:

1. Ali je g. deželnemu predsedniku znano, da je bil okrajni glavar kočevski dne 9. septembra 1890 sam brez knezoškofijskega komisarja v Dragi in da je tam nabiral podpise za nemške pridige?

2. Ali je to omenjeni glavar storil po naročilu deželne vlade?

3. Kaj namerava deželno predsedstvo ukreniti, da se omenjeni okrajni glavar ne bo več vtikal v dragarske cerkvene zadeve in ne motil miru, ki je v tem oziru dozdaj vladal v tej fari?

Interpelaciji sami in odgovor g. deželnega predsednika na prvo objavimo v celoti prihodnjič.

Pri prestopu na dnevni red se izročita predloga deželnega odbora glede ceste mej Verčičem in Črnomlju in strme semiške ceste in prošnja občine Ustja zaradi razdelitve njenih pašnikov upravnemu odseku.

Na to poroča poslanec Klun o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1891. Iz dotičnega poročila je razvidno, da troški za šolstvo od leta do leta naraščajo in da se je potrebščina v primeri s potrjenim proračunom za l. 1890. pomnožila za 8165 gld., zaklada pa zmanjšala za 630 gld. Pomnožitev potrebščine prihaja tudi letos, kakor v prejšnjih letih večidel od tod, da se napravlja čedalje več novih šol in da se je vsled tega število učiteljskih služb v zadnjem letu pomnožilo za 19. Vsled tega je potrebščina za učiteljske plače za 8361 gld. večja, kakor je bila proračunjena za letošnje leto ter presega dejansko potrebščino l. 1889. za celih 20.669 gld. Večja potrebščina se kaže tudi pri službenih dokladah in sicer za 1055 gld., pri opravih dokladah za 200 gld., pri odškodninah veroučiteljem za 700 gld., in le znižanju nekaterih drugih izdatkov se je zahvaliti, da se cela potrebščina ni za več pomnožila, kakor za 8165 gld. V tem oziru omenjam, da se je znižala stanarina za nekatere nadučitelje na deželi za 84 gld., nagrada za ekskurendo-šole za 300 gld., nagrada za pouk v ročnih ženskih delih za 260 gld.

Če primerjamo nasvete finančnega odseka s predlogi deželnega odbora, razvidimo iz končnih

števil, da je finančni odsek celo potrebščino skrajšal za 1436 gld. večidel zaradi tega, ker se več v proračun postavljenih novih učiteljskih služb ne bode nastavilo že zdaj, ampak še le na jesen prihodnjega leta, ali pa še pozneje, kakor je razvidno iz opazk pri aktivitetnih / užitkih učiteljev po posameznih okrajih.

Finančni odsek moral se je pri sestavi proračuna ozirati pa tudi na zadnjič sklenjeni zakon glede vravnave učiteljskih plač ter proračunati, koliko se bo več potrebovalo, ako omenjeni zakon še pred novim letom zadobi Najvišje potrjenje in že s 1. januarjem l. 1891. stopi v veljavnost. Pri-dejal je torej za ta slučaj pregled potrebščine, ki bi nastala vsled novega zakona, kateri pregled kaže, da se bode potrebovalo 8182 gld. več, ki jih je v okroglem znesku 8000 gld. postavil v redni proračun, tako, da vsa potrebščina za l. 1891. za 16.165 gld. presega potrebščino tekočega leta.

Zaklada je ostala večidel nespremenjena, kakor jo priporoča deželni odbor, samo pri zapuščinah so se dohodki z ozirom na dejanski uspeh l. 1889. in na novi zakon, ki je bil v tej zadevi vpeljan, povikšali za 3700 gld. ter se je na novo sprejel v proračun donesek 180 gld., ki jih deželni odbor štajerski plačuje za šolo v Motniku. Toda dasiravno se je zaklada vsled tega povikšala za 3880 gld., je končna številka vendar za 630 gld. manjša, kakor za letošnje leto, ker se je 1000 gld. od zapuščin manj postavilo v proračun, kakor za letošnje leto.

Potrebščina kaže naslednje troške:

I. Aktivitetni užitki učiteljev 278.557 gld. II. Dotacije 3912 gl. III. Nagrade in podpore 18.320 gl. IV. Pokojnine nekaterih učiteljskih vdov 738 gld. V. Miloščine 269 gld. VI. Različni troški 650 gld. Skupaj 302.446 gld. (Dalje sledi.)

LISTEK.

Nedeljske misli.

III.

Čudna logika se vriva sêmtertja v naše življenje. Pripeti se nam namreč, da imamo v ponedeljek nedeljske misli in nasprotno že ob nedeljah navadno ponedeljsko bolezen, ali takozvani „lasobol“.

Gospod vrednik, tako nekako se počuti danes Vaš Sviftijanec, akoravno je prijetna jesenska nedelja, ko razširja še sladek dolenski cviček svoje rajske duhove na desno in levo, in odmeva povsod, kjer vinski bog „roko vên molí“, naš preljubljeni refrén: „Bratec veseli vsi, tralala, tralala“.

Vendar več, kakor sladek eviček in brezskrbni „tralala“, je Vašemu listkarju zavest, da naša Slovenija še ni izgubljena in da naš priljubljeni gosp. minister Gautsch ne dobí naduhe, dokler ga štiti najnovejši triumvirat slovensko-nemških Šumevcev v deželnem zboru.

Ta častita trojica je preračunila namreč v sedanjem deželnem zboru, da se Slovincem ne godí tako slabo v Gautschevi dôbi, kakor si domišljajo; saj so se rodile mej tem le nekatere „šulferajnske“ šole na Slovenskem, odpravila le jedna slovenska spodnja gimnazija in ustanovilo za poskušnjo celó nekaj utrakvističnih srednje-šolskih paralelk; saj imamo v Trstu že mnogo slovenskih šol, celó Korošci se jih že branijo, Štajerci in Kranjci pa že

itak sedijo v sedanji „konservativni“ dôbi pri polnih loncih.

Ako se ne zadovoljujemo s to milostjo g. ministra Gautscha, priskočijo nam radi naši gg. ljudski učitelji na pomoč s svojo navdušenostjo, kajti pokopal jim je lani on že urejene „mastne“ plače, letos mu pa pomaga že „a priori“ njegov ponižno podložni zaščitnik pri podelitvi osebnih učiteljskih nagrad.

Sviftijanec je že preračunil davnaj na podlagi omenjenih in že mnogo zastarelih istin, da bomo Slovinci vedno bolj na prirojeni nam nepraktičnosti in nevednosti o oportuniteti; kajti ko bi bili vsaj tako „premeteni“, da bi porabili nerodovitno dôbo svojih političnih uspehov vsaj za osobno politiko, avanzirali bi vsaj nekateri izmed nas pogostejše za „dvorne svetovalce“, da bi bili vsaj praktičen vzgled naši mladini, da narodnost ni samo prijetna, temveč tudi koristna igrača.

Gospod vrednik, mislite si brez dvoma: danes mu rojijo v istini ponedeljske, a ne praznične misli po sitni glavi, ali vsaj take, ki zaslužijo, ako ne državno-pravdniški, vsaj naš „prvaški veto“.

Prav imate, gospod vrednik, a prav ima morda tudi Sviftijanec, ako sodi, da provzroča njegovo nedeljsko bojno veselje istina, da vsega tega, vse sitnosti, kritike in neslanosti nekda ni bilo, — zaradi tega pa več nedolžnega veselja in nepraktičnega navdušenja.

O tedaj, — v zlati dôbi naši, — smo še zbo-rovali in taborili pod milim nebom v rudečih sraj-

cah, v narodnih čikoših, s sokolskimi peresi, v družini golorokih rojakov svojih v kvedrastih čevljih, in prisezali vpričo nebokipečega Triglava, da vzdamo Slovenijo makari na oblake, če na zemlji nima prostora; a sedaj? — „Post tot discrimina rerum,“ — zbiramo se v salonski suknji, z belo ovratnico in v „glacé“-rokovicah na parket, ter šepčemo pri zaklenjenih durih in zamašenih oknih — o naši „vdovi“ Sloveniji.

Potem naj pa še trdi kdo, da se ni modernizovala v dôbi móde tudi naša narodna devica Slovenija in se preselila iz narodnih tál v opolzli „salon“, kjer jo časté le „mej štirimi stenami“ le isti naši možje, katere smo proglasili za „salonfähig“.

Čuditi se moramo naposled in občudovati v tej narodno-modérni in praktični dôbi, da se je našel mož, ki je vrgel naše večne idejale čez prag in nam podaril v podobi tisočakov ognjišče, kjer bi se odgojevale vsaj naše mlade Slovenke.

Nenaravno bi bilo, ko bi bili sprejeli Slovenci to mecenatsko darilo — z navdušenjem „unisono“, kajti prepirali smo se že in blatili, da so kar cunje letele, za mnogo manj zanimive stvari, kakor so naše mlade Slovenke. Kdo bode podlegel v najnovejši ženski pravdi, ni dvomljivo.

Mladi Slovenci in mlade Slovenke naše in njih narodna odgoja so sicer začasno na površji našega boja, — a bojimo se, ker pri nas pojem „mlad“ ni bil vedno na pravem mestu, da iz te „mlade“ šole ne bode mnogo „starih“ narodnjakinj slovenskih. Sviftijanec.

Višja deklinška šola.

Govoril dr. Ivan Šušteršič na VI. shodu „Katoliškega političnega društva“.

(Dalje in konec.)

Sporno vprašanje je tedaj to: Ali naj se slovensko ženstvo vzgojuje v samostanskem ali v posvetnem zavodu? Ali naj se vzgojuje po redovnicah uršulinkah, ali pa po profesorjih? Ali naj se vzgojuje v versko-narodnem, ali pa v brezversko-narodnem duhu?

To je velevažno vprašanje, važneje, nego vsa druga dotikajoča vprašanja. Tu se gré za krščansko-pedagogična načela!

Pri ženski je glavna stvar vzgoja srca. Kakor je mož glava hiše, tako bodi žena srce hiše. Blagi čuti srca žene vplivajo naj dobrodelno na moža, prešinjajo naj blagotvorno celo hišo. Žensko srce vzgajati pa morejo v obče le ženske same, kajti one najbolj poznajo vse predale ženskega srca, katero je za moške mnogokrat le nerazumljiva zagonetka. Mož nema one nežnosti čuta, da bi mogel vplivati blažilno na žensko srce. To potrebno nežnost čuta imajo le ženske same. Nezmisel, če bi vzgajali profesorji ženske, je ravno taka, kakor če bi izročali vzgojo moštva ženskam!

Glavna stvar za vzgojo srca pa je vera. Vera blaži človeško srce, ona povzdiguje človeka moralno v nadzemeljske visočine, ona je neizogibni pogoj prave нравnosti. Nравnost brez vere je splošno nemogoča, je k večjemu le karikatura нравnosti. Takozvano filozofično нравslovje pa je največji humbug, kajti to „morálo“ vstvarili so nekateri učenjaki sami za-se in naredili so jo tako, kakor je ustrezala in ustrezala njih namenom. Nравnost je verska, ali je pa ni. To kaže jasno razuzdanost omikanega prebivalstva velikih mest, ki je sprejelo to „filozofično morálo“. Posebno jasno pojavlja se to v narodu francoskem; nemorálnost „filozofično morálnega“ pariškega prebivalstva je znana.

Vera mora biti glavni temelj vsake vzgoje, koja hoče biti нравna. Radi tega smemo z veseljem pozdravljati, da je uršulinski red prevzel višjo vzgojo našega ženstva, kajti s tem dano nam je poročstvo, da bode vzgoja naših deklic versko-nравna. To pa ravno ni po godu oni stranki, ki se je že navlekla tistega židovsko-liberalnega duha, s katerim bi tudi rada napolnila narodno ženstvo. Tisto liberalno prokletstvo, ki nam je že skoro do cela požrla našo moško posvetno inteligencijo, zanesti hočejo tudi mej naše ženstvo, ki je do sedaj, hvala Bogu, še verno, še versko čuteče. Naši liberalno-narodni gospodje želé ženstva, polnega istega židovsko-liberalnega duha, katerega so sami polni.

Brezverna ženska! Beseda sama se nam gnjusí. Spominjam se besed „Slovenčevega“ člankarja, ki so mi izvrstno ugajale in ki slóvejo: „Vernokrepostna ženska — uzor ženske; brezverna ženska — karikatura ženstva!“ V teh besedah tiči zlata resnica. Kakor simpatična nam je prikazen verne, bogaboječe ženske — tako gnjusna prikazen nam je brezverna ženska bogotajka!

Gospóda moja! šola, katero je ustanovil državni šolski zakon, je brezverska; to se utajiti ne dá. Ne oporekam, da vkljubo temu zakonu marsikatera šola ni brezverska; a to le radi tega, ker so slučajno učitelji verni možje, ki vzgajajo mladino v pravem verskem duhu. Ta slučaj se pojavlja vzlasti pri nas Slovencih, hvaležnim srcem to priznam, zeló pogosto, da, celó kot pravilo. A čestita gospóda, slučaj ostane slučaj! Kakor imamo danes slučajno verne učitelje, imeli bomo morebiti čez nekaj let brezverne učitelje in v posledici brezversko šolo, kakor jo imajo po drugih kronovinah, kjer je gorostasnost navadna, da krščanske, katoliške otroke vzgaja židovsk učitelj.

Dokler veljajo sedanji šolski zakoni, so nam samostani verskih redov, ki se pečajo z vzgojo mladine, edina zanesljiva zavetišča verske šole in krščanske vzgoje, ter le obžalovati moramo, da nemamo v nas moškega reda, ki bi se pečal z vzgojo moške mladine.

Tem bolj srečne se moremo imenovati, ker imamo dva ženska samostana, ki nam skozi stoletja vzgojujejo naše ženstvo, uršulinska samostana v Ljubljani in v Škofji Loki. V novejšem času je ustanovljenih še več drugih podobnih samostanov.

V prvi vrsti moramo se tej vzgoji zahvaliti, da je naše ženstvo še verno, da je še dobro in zdravo, da je še prosto tistega židovsko-liberalnega uljésa,

katero sicer že predolgo razjeda na našem narodnem telesu.

Gospóda, ohranimo to dobro, katero imamo, zjediniimo svoje moči za to, da tudi višja vzgoja našega ženstva ostane v dobrih rokah, v zanesljivih rokah za našo deklinško vzgojo vrlo zaslužnih mater uršulink.

Kajti faktum je — uzrokov nočem preiskavati — da gospodičine iz posvetnih višjih deklinških zavodov, na katerih poučujejo profesorji, iz takozvanih ženskih licejev, prihajajo navadno — izjeme dopuščam vedno — emancipirane; da prinašajo sicer glave polne vednostij, a srca prazna verskega čutila, prazna blagih čutil sploh!

Če pridejo te gospodičine iz liceja, jim je prvo, da si vlovijo moža. Pomilovanja vreden tisti, ki ga vjame taka ženska! Za drugo rabo ni taka gospa, nego da svojega moža težko zaslužene novce zapravlja. Namesto da bi kuhala in svojim otrokom bila skrbna mati, romane piše, po balih in glediščih bega! Če pa ni take in enake zabave, ne vé kam bi se dolzega časa dejala pred temi nadležnimi otroci.

To, gospóda, so navadni vspehi tiste „višje vzgoje“, katero sprejemajo ženske na licejih.

Za tako „višjo vzgojo“, za take gospodičine in gospé pa, mislim, pač nikake potrebe nimamo in take dame, ménim, z lahkim srcem pogrešamo!

Kar mi potrebujemo in kar si po vsi pravici iz srca želimo, to so izobražene in pridne, pred vsem pa verne slovenske žene in gospodinje.

Gospóda! Če bomo imeli verne žene, imeli bomo verne matere. Verne matere, vzgajale bodo verne otroke. Če bomo imeli verne matere, imeli bomo veren narod. Če pa bodo ženske brezverne, imeli bomo brezverne matere in brezveren narod!

In kaj potem?

Naj to vprašanje razmotrim le z enega stališča in sicer z onega, katerega vedno in vedno poudarja ona stranka, ki se imenuje „odločno národno“ in kojoj jaz imenujem liberalno, z národnega stališča.

Skozi stoletja bil je naš narod zatiran, skozi stoletja bil je Slovenec suženj tujca. Po širokem svetu se tedaj niti vedlo ni, da nekje živi slovenski ljud. Kje se je takrat čul slovenski glas, kje je čul slovenski oratar domačo slovensko besedo?

V cerkvi, v svoji katoliški cerkvi čul je slovenski oratar iz ust svojega svečenika besede slovenske; v mili materinščini oznanjeval mu je katoliški mašnik besedo božjo. Katoliška cerkev skrbela je v tej žalostni dóbi za to, da Slovenec samega sebe ni pozabil, da ni pozabil materinega jezika. In ko so l. 1848. pali stebri absolutizma, ko se je pričelo prostejše gibanje za narode avstrijske, stopil je narod slovenski pod vodstvom svojega vrlega katoliškega duhovništva na politično bojišče in priboril si v malih desetletjih spoštovano mesto mej narodi avstrijskimi.

Katoliška cerkev obvarovala je naš narod propada. Katoliška cerkev je najmočnejša zaščitnica našega naroda. Gospóda! Veren narod imel bode vedno močno zaslombo v katoliški cerkvi. Brezverni narod pa se bode cerkvi odtegnil in prepuščen je viharjem svetovne zgodovine. — In kaj bode mali, revni narod sam? Nemški živelj od ene strani, laški živelj od druge strani, zadušila bodeta slovenski živelj.

Z národnega stališča tedaj moramo želeti in delovati na to, da narod naš ostane veren, vdan katoliški cerkvi.

Brezveren narod pa hočejo oni, ki nameravajo brezversko vzgojo slovenskih žen in mater! In to brezvestno početje hočejo zasnovati s krvavo prisluženimi novci vernega slovenskega ljudstva.

Nakana nasprotnikov je atentat na javno premoženje, atentat na verski čut slovenskega naroda.

Ljubljanski meščanje in sploh vsi volilci kranjske dežele! Stvar bode v najbližjem času prišla v deželni zboru in v občinskem svetu ljubljanskem na razgovor in glasovanje. Takrat pogledajte si natanko tiste gospode, ki bodo glasovali za ta atentat na javno premoženje in na versko prepričanje naroda. Dobro pogledajte tiste gospode, ki potom obraza prislužene novce vernega slovenskega kmeta izdajejo za popolno nepotrebne

namene! Dobro jih pogledajte in zapomnite si jih! Kadar pa pride zopet dan volitev, kadar pride zopet oni trenotek, ko državljani izpolnuje svojo najsvetejšo dolžnost, takrat pomite teh gospodov in ne dajte se več premotiti po njih puhlih frazah, ne dajte se loviti po njih plačanih agitatorjih! Oddajte takrat svoje glasove po lastnem prepričanju kot značajni slovenski in katoliški poštenjaki, v to, v kar Vam veli srce: Za sveto katoliško in slovensko stvar!

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. oktobra.

Notranje dežele.

Šolska debata v tirolskem deželni zboru dne 23. t. m. je bila zanimiva zlasti z ozirom na govor italijanskega konservativca Don Bazzanella in gledé na sklep deželnega zbora, da se pritrdi zahtevam škofov v šolskem vprašanju. Med drugim je rekel italijanski govornik: Škofje ne zahtevajo v svoji izjavi nič več upliva pri šoli, kakor ga morajo imeti; ne vmešavajo se v vprašanje o obligatni državni šoli. Škofje branijo le pravice cerkve in družin. Tudi državi ne odrekajo pravice vplivati na šolo, kolikor je treba za državo. Ljudska šola je le sredstvo, da nadaljuje in dopolnjuje vzgojo v domači hiši; ona namestuje stariše. Ako so torej stariši katoliški, mora biti tudi šola katoliška, kamor taki pošiljajo svoje otroke. Namen ljudski šoli ni samo poučevati krščanski nauk, treba je, da se versko vzgaja šolska mladina. Versko šolo tirjajo torej škofje v ime šole in starišev. Cerkev pusti državi vpliv pri šoli in zahteva le garancij za versko vzgojo. Ako je šola prisilna, v katero mora hoditi vsak otrok, tedaj bi se država pregrešila zoper § 15. državnih osnovnih zakonov, ako bi ne vstregla zahtevam škofov; zakaj s tem se omejuje prostost vesti, zagotovljena v imenovanem zakonu vsem državljanom, zatira svoboda. Šola bi bila nekako nasilstvo v sedanji dobi napredka in svobode. Zatem našteva govornik liberalne priče, ki dokazujejo potrebo, da se premené šolski zakoni, omeni vojaškega lista „Reichswehr“, ki se je tudi s svojega stališča izjavil za versko šolo. Mi torej zahtevamo versko šolo — tako je končal govornik — v imenu vesti, v imenu prava natornega in božjega, v imenu prostosti v prosep družin otrok in starišev in v prosep države. Šola brez verskega značaja je šola brez vere, šola brezverska pa je brezno vseh strastij. — Veseli bomo, ako doživimo versko šolo, ako ne, imeli bomo vsaj zavest, da smo storili kolikor smo mogli za pravično, sveto in potrebno stvar. — Res lepi glasovi iz deželnih zborov!

Shod avstrijskih delavcev po rudokopih, kakor se je enak vršil že v Belgiji in na Nemškem, osnovali bodo delavci na Dunaji dne 7. in 8. decembra. Razpravljali bodo: 1. O položaju rudarjev in o sredstvih, kako ga zboljšati; 2. osemurno delo na dan; 3. organizacija bratovskih blagajnic. — Ako so sploh delavci opravičeni zahtevati, da se jim zboljša njih položaj, opravičeni so v prvi vrsti delavci v podzemeljskih jamah, kjer je osem ur dela na dan najvišje, kar se smé zahtevati od ubogega rudarja, ki je vendar tudi vstvarjen po božji podobi, ki se tedaj tudi smé veseliti prijetne dnevne svetlobe.

Pri zadnjih občinskih volitvah v Pragi so si Mladočehi priborili od 34 mandátov 11 svojih. Staročehi so jim jih pri pogajanju ponujali 12. Čemu torej tak boj? Staročehski listi se veselé tega izida in „Politik“ izraža svojo radost v članku z napisom: Praga locuta est!

Vnanje države.

Srbija. Kakor smo že poročali, je vendar-le po dolgem obotavljanju kralj Milan zapustil srbsko prestolico. Naposled ga je vendar prepričala srbska vlada, da ima Milanovo bivanje v tujini za njega samega kakor za Srbijo sploh mnogo več koristi, kakor če bi ostal še nadalje v Belem Gradu.

Rusija. Iz Peterburga se poroča „Daily Telegraph-u“: Minister notranjih zadev je dobil poročila o resnih kmečkih nemirih v harkovskem in jekaterinoslavskem okraji. Kmetje napadajo hiše posestnikov, jih oropajo, zažigajo poslopja in pustošijo polja. Samo v okrožji bogodovskem dela 9000 vojakov mir med razburjenimi kmeti. Minister je ukazal, da se odzvamejo vsem upornim kmetom njih kmečke pravice.

Nemčija. Badenski centrum je imel preteklo nedeljo deželni shod, na katerem je sprejel šest resolucij. V prvi resoluciji je izražena zahvala nemškemu cesarju, sv. očetu in v Fuldí zbranim škofom, da so se potegnili za izboljšanje socialnega položaja. Druga resolucija je naperjena proti težnjam socialne demokracije. Tretja pravi, da je nekrščanski liberalizem podlaga in pospeševalno sredstvo za socialno demokracijo. V četrti se zahteva, naj se odpravi posredni volilni sistem. Peta resolucija terja prostost za cerkev, nadalje zahteva, da se na Badenskem dovoli prebivati redovnikom ter odpravi

(Dalje v prilogi.)

jezuitska postava. V šesti pa se poudarja, naj se pospešuje in razširja katoliško časnikarstvo ter osnujejo delavska društva.

Šetca. Zadoje volitve v narodni svet so bile ugodne za katoliško-konservativno stranko; pridobila je tri nove sedeže, dočim je protestanško-konservativna stranka tri sedeže izgubila. Jako zanimiv je izid volitev v Tesinu, kjer so zmagali štirje konservativni kandidati s 1200 glasovi večine. To je vsekako slavna zmaga katoliške stranke. In da peče ta sijajna zmaga konservativcev švicarske framazone kakor živ ogenj, ni nam treba posebej omenjati. — Poročali smo že, da preté v kantonu in vzlasti v mestu Freiburgu enaki nemiri, kakor so vznemirjali tesinski kanton in da je šla vže stotnja vojakov tja, da zabrani mogoče nemire.

Francija. Socijalistovski poslanec Moreau je te dni predlagal v francoski zbornici, da naj se odpravi plemstvo, ali pa obdači. Tako je predlagal, da naj se plača letnega davka za naslov „plemeniti“ 500 frankov, vitez naj bi plačal 1000, baron 5000, vikontje po 10.000, grof 20.000, markiz 30.000, vojvoda 50.000, princ ali knez 100.000, princ z imenom Veličastvo pa 250.000 frankov na leto. Od svoje soproge naj plačuje dotični plemenitaž polovico manj kakor za samega sebe in za vsacega maloletnega otroka 25 odstotkov svojega davka, če hoče, da obdrži plemstvo. — Finančni minister Rouvier je opomnil v zbornici 29. oktobra, da kaže proračun 135 milijonov prihranitve. Dobro bi bilo za francoske finance, če bi se to uresničilo, a žal, da se načrtani proračuni tako malokedaj ujemajo z istinitimi troški. Tako bode izvestno tudi v napominanem slučaju.

Portugal. Finančni minister je opomnil, da hoče izstopiti iz ministerstva, toda drugi ministri ga silijo, naj ostane, da zopet ne razpade ravnokar sestavljena vlada.

Izvirni dopisi.

Z Blok, dné 30. oktobra. Zopet imam le žalostne podrobnosti poročati. Nagle in nepredvidne smrti umrl je 26. t. m. na Studnem Mart. Modic, ki si je bil ravno neko domovje kupil. Predvečer vozil je še drva, drugi dan bil je že mrtev, vendar previden s sv. zakramenti. — Včeraj, 29. t. m., pa so se na večer vračali delavci s ceste, ki so sneg odmetavali. Med njimi bil je tukajšnji posestnik Janez Mlakar, domá tu pri Fari. Potoma, kakih deset minut od doma, v hipu pade znak in v desetih minutah izdihnil je svojo dušo. Bog je hotel, da se je potoma delavcem pridružil naš g. kapelan, vračaje se od nekega bolnika v Novivasi, ki je umirajočemu podelil zakrament sv. olja, kar bi ne bilo sicer mogoče, ako bi dogodku sam priča ne bil.

Snega smo v takej obilici dobili, da ga bode menda za celo zimo zadosti. — Pred kratkim govoril sem z nekim Amerikancem, „recte Bločanom“, ki jo je sedaj v Ameriko popihal. Ko sem mu to in ono ugovarjal, rekel je, da on agentom nič ne verjame, a njemu so pravili taki, ki so bili že tam. Recimo: povsod je dobro, a domá je najbolje; resnica pa je, da moramo s trebihom za kruhom, zato bode treba bolj misliti na sredstvo, kako kmetom pomagati, kakor pa na vedni „narodni prepir“.

Iz Prage, dné 29. oktobra. (Narodno šolstvo na Češkem. — Prva češka mati po smrti — sežgana.) Deželni odbor je v seji z dné 15. t. m. predložil letno poročilo (1890) o narodnem šolstvu na Češkem. To poročilo je dokaj zanimivo in poučno, zlasti gledé števila in podatkov, tičočih se čeških in nemških otrok v ljudskih šolah. Iz tega poročila uvidim, kako veliko število čeških otrok obiskuje javne nemške šole, kako mnogobrojno se naš nadobudni naraščaj pogublja in potujičuje.

Obisk čeških šol se sicer množi, in na nemških peša; — v šolskem letu 1890 je hodilo v češke šole 573.816 otrok, torej 5361 več, nego lani, in v nemške šole 328.791, torej 1962 manj, nego lani; — vendar je obiskovalo javne ljudske nemške šole 16.027 čeških otrok, — 751 več, nego minolega leta!

Pogledimo natančneje to število, da se uverimo, kje je največja nevarnost. Vseh za šolo sposobnih otrok je na Češkem 1.044.427. Ker pa 141.820 otrok hodi deloma v višje ali zasebne šole, je pravo število šolske dece po ljudskih šolah 902.607, torej za 3400 večji, nego lani. Na češke kmetske šolske okraje spada 562.400 otrok, toda že tu obiskuje 2106 čeških otrok nemške šole.

Se slabše je v nemških kmetskih okrajih, kjer je število šolskih otrok 319.844, med njimi 16.235 čeških! Izmed teh čeških otrok obiskuje 12.481 nemške šole, in samo 3754 češke šole. A to šte-

vilo 16.027 zgubljenih čeških otrok, o kojih poroča letno izvešje, je gotovo še večje, ako uvažujemo, da so to češka deca, zapisana pod nemško firmo v nemške šole, in da ogromno število čeških otrok napolnjuje i zasebne „šulferajnske“ šole. Zanimivo je tudi, da so vse židovske zasebne in javne šole nemške, dokaz, da je pri nas židovski živelj germanizacijska propaganda. Gledé razmerja češkega stanovništva nedostaje Čehom 522 šol, da se ugotovi povsem ravnopravnosti; nasprotno imajo Nemci 349 šol več, nego jim gredo; to se pravi: peš za vozom!

V Pragi je 5 čeških, 15 nemških in 2 dvojezični zasebni šoli. Gledé veroizpovedanja se nahaja v Pragi 63 katoliških, 66 protestantovskih, 99 židovskih in 52 medverskih ljudskih šol, a vseh za šolo godnih otrok s češkim materinskim jezikom 13.838, z nemškim jedva 2094. Žal, da v našem mestu vlada drugo razmerje gledé šolskega obiskovanja. Češke šole praške imajo 12.966 čeških otrok in samo 9 nemških, nemške šole 2085 nemških in — 1134 čeških otrok. (Konec sledi.)

Dnevne novice.

(Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.) h kateremu se je sešlo okoli 70 družabnikov, vršil se je včeraj v dvorani mestne hiše ljubljanske po določenem vsporedu. Prvomestnik g. ces. svetnik Ivan Murnik otvori zborovanje takoj po 9. uri, pozdravi zastopnika c. kr. deželne vlade g. c. kr. vladnega svetnika Josipa Dralko in deželnega glavarja g. dr. Poklukarja ter omenja mej drugim tudi veselega dogodka v naši cesarski hiši. — Nato podá g. tajnik Gustav Pire nekatera pojasnila k tiskanemu poročilu glavnega odbora za leto 1889.

— Pri volitvi v odbor, ki je na to sledila, so bili izvoljeni gg.: Oton Detela, V. Goll, Jos. Lenarčič, dr. Poklukar, Luka Robič, Fr. Witschl, dr. Wurzbach in prof. Franke. — V imenu centralnega odbora predlaga g. ces. svetnik I. Murnik, naj se izvolita gg. J. Gorup in dr. Josip Poklukar častnim članom. Zbor temu predlogu pritrdi, kakor tudi predlogu istega odbora, naj se izvoli g. D. Hostnik dopisujočim članom. Dalje izreče občni zbor posestnici gospej Mariji Gressel v Trebnjem priznanje gledé njenih zaslug za gozdarstvo. — Kaj živahna razprava se je vnela, ko je na to poročevalec gosp. vodja Fr. Povše v imenu glavnega odbora v temeljitem govoru občenemu zboru priporočal, naj sklene ustanovitev „pepiniere“ v Ljubljani ali v bližnji okolici njeni, da se bode ondi vzgojevala plemenska goved, kazoč še posebno na to, da bode prav ta „pepiniera“ najlepša podlaga za zimske tečaje kmetijske šole, katero namerava ustanoviti deželni odbor kranjski zlasti za gorenjsko stran. Po daljši debati, pri kateri so izražali gg. Dolenc, Lavrenčič, Malenšek, Rusi. dr. svoje pomisleke, je zavrnil gospod poročevalec razne ugovore, na kar so bili vsi zadevni predlogi glavnega odbora sprejeti. — Gosp. ces. svetnik Murnik predlaga dalje v imenu istega odbora, naj se sklene leta 1892., o priliki 125letnice c. kr. kmetijske družbe, napraviti v Ljubljani splošno razstavo; podrobno poročilo bode podal odbor pri prihodnjem občenem zboru. Predlog obvelja. — Ko so sledili potem še nekateri predlogi glavnega odbora gledé razdelitve drevja iz družbine drevesnice, gledé upravljanja podružnic in novega ribarskega odseka, ki so bili sprejeti, je bilo rešenih še cela vrsta podružničnih predlogov in nasvetov, in še-le okoli 1/2. uri popoldne je bilo zborovanje skleneno.

(Nagla smrt.) Zopet nam je nemila smrt pobrala odličnega rodoljuba, uzornega poštenjaka in delavnega moža, gospoda Frana Govekarja, nadučitelja na trirazrednici v Šiški. Sinoči (30. oktobra), podavši se k počitku, ne da bi bil čutil kake slabosti, zadene ga kap, parkrat zarohni in izdihne svojo blago dušo, ostavši vdovo s štirimi nepreskrbljenimi otroci. Naj v miru počiva! — Pogreb bode jutri (1. novembra) popoldne po 4. uri.

(Ondričekov koncert.) Slavni češki umetelnik František Ondříček dospě s svojim impresarijom Skřivanom v nedeljo v Ljubljano h koncertu, koji se bode vršil v torek zvečer v čitalnični dvorani. V istini bode to umeteljski užitek poslušati g. Ondříčka, koji je prvi virtuoz in najslavnejši goslar naše dōbe. Povsod, kjerkoli Ondříček nastopa, prirejajo mu navdušene ovacije. Nadejamo se po-

vsem, da bode i pri nas našel iskrene simpatije, kajti povsod, koderkoli igra g. Ondříček, ponosno prizna slovansko narodnost. Nadejati se je, da bode vsak, ki ljubi umetelnost, porabil to redko priliko, katera se mu nudi, in da bode dvorana natlačena rodoljubnim občinstvom. Vspored in vstopnino priobčimo prihodnjič.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) C. g. Janez Demšar, do sedaj vikarij v Št. Vidu pri Vipavi, je imenovan župnik ondote na novo ustanovljene fare. Č. g. Frančišek Špendal, farni oskrbnik in kapelan v Tržiču, je prezentovan za župnika ondote fare. Č. g. Matej Kljun, ekspozit v Begunjah pri Cerknici, gré kot farni upravitelj v Zgornji Tubinj. Č. g. Frančišek Kušar, kapelan v Moravčah, je premeščen kot ekspozit v Begunje pri Cerknici.

(Lep dar.) Vsled opozorovanja na veliko revščino pogorelcev v Brezovem dolu (okraj Žužemberk) po gosp. Josipu Pavlinu, imejtelju pisarne za potovanje v Ljubljani, je hamburško-amerikansko brzo-parobrodno društvo sto goldinarjev za omenjene poslalo, katere je gospod Jos. Pavlin takoj blagorodnemu gospodu deželnemu predsedniku izročil. — Želeti bi bilo, da bi to blagotvorno dejanje tudi drugi posnemali ter opozarjali bogate tvrdke na veliko bēdo pogorelcev na Dolenjskem in tako usmiljenje za reveže pospeševali.

(Podporno društvo za slovenske velikošolce) na Dunaju ima v petek dné 14. novembra svoj drugi občni zbor v hotelu „Royal“ I. Singerstrasse 3, mezzanin s tem dnevnim redom: 1. Predsednikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Dopolnilna volitev izžrebanih odbornikov. 5. Odborovi nasveti. 6. Vprašanja in slučajnosti. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vabijo se k vdeležbi najljudneje vsi udje, ustanovniki, podporniki in dobrotniki. Samostalni predlogi naj se blagovolé v smislu pravil tri dni pred zborom odboru pismeno naznani.

(Iz Šmartina pri Litiji.) Sneg nas je zapadel ter nam je napravil veliko škodo po sadnem drevju in gozdih. Zaradi slabih potov dné 29. t. m. ni bilo pošte iz Novega Mesta v Litijo in včerajšnja je imela zamude 5 ur.

(Iz Štange) se nam poroča: Grozno škodo nam je napravil sneg po vrtovih, kar pokalo in hrščalo je pod drevjem, ki se je lomilo pod težkim snegom. — Letino smo imeli sploh dobro; sadja je bilo srednje, kostanj je jako lep in ukusen. Trta je tukaj popolno opešala in ne kaže več obdelovati vinogradov. — Kaj je z bogenšpersko cesto? Kaj bodo storili v tem oziru naši poslanci?

(Umrl) je danes dopoldne inseratni metteur-en-pages tukajšnjega uradnega lista in veteran ljubljanskih črkostavcev, gosp. Jan. Lindtner, v 70. letu svoje dōbe. Pokojnik je posloval neprestano celih petdeset let — pač redek slučaj dandanes — v tiskarni Ign. pl. Kleinmayerjevi in Bambergovi; svedobno je bil odlikovan s srebrnim križcem za zasluge.

(Vabilo.) Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico bode imela v nedeljo dné 9. novembra 1890, ob 3. uri popoldne svoj letni občni zbor pri „Šmonu“ v Sent-Kandolfu po sledečem dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Vplačevanje letnih doneskov. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajni govori in nasveti — Po zborovanju prosta zabava. Prijazno so povabljeni vsi domači in tuji udje in vsi tisti, ki želijo pristopiti k imenovanej podružnici. Odbor.

(Popravek.) V družbe sv. Cirila in Metoda izkaz se je vrinila neljuba pomota pri podružnici: „Poljanska dolina“. Izpustiti je: „pokrovitelj 1“ in denarna svota ni, kakor natisneno, 11-15, nego 111 — čitaj sto in jedenajst goldinarjev.

Raznoterosti.

— V balonu čez Alpe. Znani zrakoplovec Jovis namerava meseca novembra prepluti v balonu Alpe. Komisija francoskih in švicarskih učenjakov bode sestavila program. V balon vstopi Jovis v Genfu in se spusti na trda tla v Italiji ali pa na Tirolskem.

— Ogenj. Iz Turina sa poroča 26. t. m.: V palači generala Caccia v Saluzzu (Piemont) je začelo sinoči goreti. Ogenj se je tako hitro širil, da se je v palači bivačoj general Eichelburg s svojimi hčerami mogel le skozi okno rešiti; baronica Angela Hael-Peirth je zgorela.

— Nemška mornarica šteje 78 vojnih ladij s 533 topovi in 17.860 možmi. Vojnih ladij prvega razreda ali oklopnice šteje namreč 12, vojnih ladij drugega razreda (oklopnice) 15, fregat in korvet 18, 4 križarje, naznanilnic 7, 3 topničarke, ladij za šolo 10, raznih družih ladij za lokalne potrebe 9. Vsa mornarica obstoji iz 15.617 oseb moštva in 904 častnikov.

Telegrami.

Dunaj, 30. oktobra. Ogrski minister baron Orczy je došel sem iz Budimpešte, grof Hartenau je prišel danes zjutraj sem iz Gradca. Dopoldne ob deseti uri ga je sprejel cesar v avdienci.

Praga, 30. oktobra. Staročeski listi konstatujejo, da so dobili Mladočehi v včerajšnjih volitvah mestnih zastopnikov le dva mandata, torej ne več, kolikor so jim jih Staročehi v kompromisu ponudili.

Pariz, 31. oktobra. Débat-Journal objavlja pogovor z Delyannisom, ki je opomnil, da je Trikupis zanemarjal grške interese na Kreti, v Macedoniji in po vsej Turčiji. Trikupis je dal povod turškim četam, da so prišle na Kreto. Gledé na razporene bolgarsko-grške koristi je opomnil Delyannis, da je panhele-nizem nezmisl. Grška ni več nevarnost za Evropo, kakoršno so jo nekda mislili. Pred vsem je treba uravnati zelo omajane notranje razmere, preosnovati armado, urediti denarno stanje. Na zemljepisno lego ozirajoče se težnje bolgarske so vznemirjajoče.

Carjigrad, 30. oktobra. Patrijarh stavi nove zahteve, kar ovira sporazumljenje s turško vlado. Službe božje ni bilo včeraj v grških cerkvah.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine
opazovanja	barometra	termometra			na 24 ur v
	v mm	po Celsiju			mm.
30. 7. u. jut.	737.6	1.2	sl. svzh.	oblačno	3.40
2. u. pop.	737.0	4.6	sl. zap.	"	dež
9. u. zveč.	737.4	1.8	"	"	"

Srednja temperatura 2.5°, za 5.3° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

31. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88 gld. 80 kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	88 " 85 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107 " — "
Papirna renta, davka prosta	100 " 80 "
Akcije avstr.-ogerske banke	982 " — "
Kreditne akcije	305 " 50 "
London	114 " 95 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 12 "
Cesarški cekini	5 " 46 "
Nemške marke	56 " 50 "

Tužnega srea naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš preljubljeni oče, gospod

Ivan Nekerman,
bivši c. kr. vladni kancelist,

danes popoldne ob 1. uri po dolgi mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 65. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Sprevod preblagega ranjkega bo v nedeljo, dne 2. novembra, ob 3. uri popoldne od Krakovskega nasipa št. 16 na pokopališče k sv. Krištofu.

Sv. zadušne maše darovale se bodo v župni cerkvi trnovski v Ljubljani.

Ljubljana, dne 31. oktobra 1890.

Marija, Ivan, Ferdo Nekerman, otroci.

Posebna naznanila se ne bodo razpošiljala.

Zahvala.

Preblagorodna gospa Marija pl. Gutmansthal-Benvenuti mi je povodom smrti svojega soproga, gospoda Ludovika viteza Gutmansthal-Benvenuti poslala **tristo goldinarjev** s pozivom, da ta znesek razdelim med reveže ljubljanske, ki so v največji potrebi.

Usojam se ta blagotvorni čin na obče znanje dati z izrazom najtoplejše zahvale.

V Ljubljani, dne 30. oktobra 1890.

Župan: Grasselli, s. r.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Zobozdravnik Schweiger

stanuje

hôtel „Stadt Wien“ (pri Maliču)
št. 23 in 24. II. nadstropje.

Ordinira vsaki dan od 9. do 12. ure
dopoldne, od 2. do 5. ure popoldne.
Ob nedeljah in praznikih od 9.
do 1. ure.

Najnovejša iznajdba in sredstva v zobozdravništvu. Najboljše plombe, po barvi zobem prikladne.

(3)

Za vsa dela se jamči.

pripravljena od lekarja GABR. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplivno zdravilo, katero krepi želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovi ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1.36; po 24 za gl. 2.60; po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.26; po 55 za gl. 5.26; po 110 za gl. 10.30; po 550 za 50 gld.

Dobiva se v steklenicah po 10 kr. le v Ljubljani v lekarni „Pri angelju“, Dunajska cesta, v steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah.

(60—8)

J. BENDIK-a,

tovarnarja v Št. Valentinu na Spodnjem Avstrijskem,

hranilna mast

za usnje

je najboljšo sredstvo, da se usnje ne premoči.

Za likanje usnja se priporoča ravno kar izumljena, pred ponarejanjem s e. in kr. privilegijem zavarovana

tinktura
za usnje.

Glavna zaloga v Ljubljani pri gg. Schusnigu in Weberji, nič več pri Krisperju.

(16—5)

Svarimo pred ponarejanjem.

Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in

Ivan Kregar,
pasar
in
izdelovatelj
cerkvenega
orodja

LJUBLJANA,
Poljanska
cesta 3,
(zraven gostilne
»pri zvezdi«).

opozarja in toplo priporoča preč. duhovščini in sl. cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarsko delalnico,
v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih **cerkveno orodje**, kot:
monstrance, oltorije, kelihe, tabernakelne, svečnike, lestence itd.
iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu.

ilustrovani ceniki pošljejo se gratis in franko.

pozitativ v ognju tudi strelovodne osti po najnižji cení. Blago pošljejo dobro zapakirano in poštne stroške plačajo.

Katoliška tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki cení.

Hišni telegraf
brez telefona
le gld. 4.50
in višje.

Posamezni deli
za napeljavo
strelovodov,
hišnih telegrafov
in
telefonov
so vedno na razpolago.
Za dobro, zanesljivo in točno
delo jamči, čena je kar mo-
goče nizka.

Josip Rebek,

(prej Karol Ahčin)

ključarski mojster,

13 Francovo nabrežje Ljubljana Francovo nabrežje 13.

priporoča svojo izborno zalogo lepo, natančno in trpežno izdelanih

štedilnih ognjišč

okov za okna in vrata; izdeluje tudi

železne ograje

v vsakovrstnih oblikah po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu in sploh vsa ključarska dela po najnižji cení.

Sprejema naročila iz mesta in z dežele ter je izvršnje točno, poeni in zanesljivo.

Posebno opozarja na svojo na Kranjskem največjo zalogo

elektrotehničnih proizvodov

katera omogočuje najzanesljivejšo vpeljavo telegrafov in hišnih telefonov v poljubni dolgoti. Slednja priporoča še posebej cenjenim gg. trgovcem in tovarnarjem v varstvo pred tatovi in svrhu hitrega poslovanja.

Prečast. duhovščini, veleposestnikom, tovarnarjem in sploh hišnim posestnikom se priporoča za napeljavo

strelovodov,

katera napeljuje na stolpe, dimnike in poslopja po najnovešem zanesljivem načinu; popravlja tudi že napeljane pohabljenе strelovode, katerih zanesljivost preizkuša z navlašč za to naročenim „elektrometrom“.

(20-20)

St. 20182.

Ustanova.

Pri podpisnem magistratu je za tekoče leto podeliti

ustanovo za dekliško balo v znesku 100 gld.

katero je občinski svet ljubljanski osnoval 1879. leta povodom srebrne poroke Njih Veličastev.

Pravico do te ustanove imajo uboge, poštene in v ljubljansko mestno občino pristojne dekleta, ki so se od 24. aprila 1889. l. sém omožile.

Prošnje, podprte s potrebnimi spričevali, vložiti je tukaj do **20. novembra 1890.**

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 28. oktobra 1890.

(3—1)

Ta tovarna izdeluje po prāv nizki ceni

cerkvene orglje in harmonije

Glasovi so silno lepi in sostava jako močna. Vplačevalni pogoji so ugodni. Ceniki orgelj in harmonijev pošiljajo se zastoj.

V kratki dobi 16 let narejenih je bilo blizu 300 novih orgelj, med temi bilo je več velikih, kar je najboljši dokaz o izvrstni zmožnosti in reelnosti te tvrdke. (24-20)

Andr. Druškovič

trgovino z železnino na mestnem trgu 10,
priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

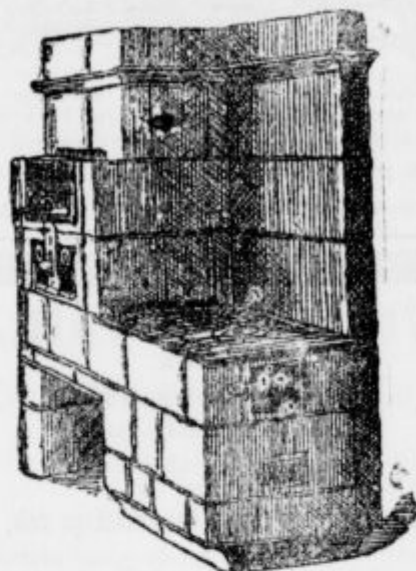
lepo in močno narejena
štedilna ognjišča
in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

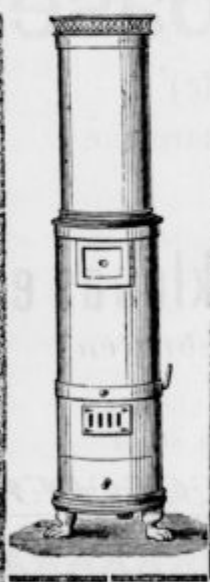
Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lep in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

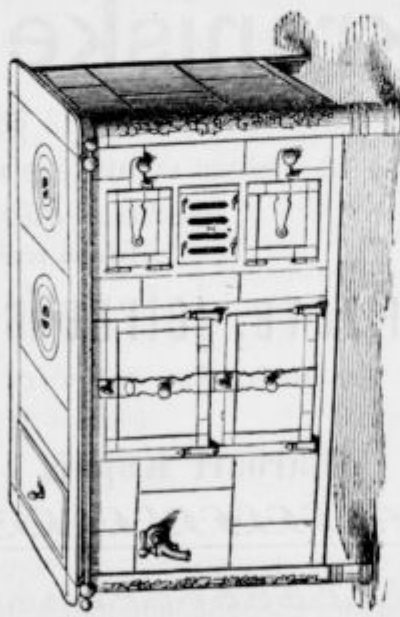
Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

Trgovina z železnino ALBIN-a C. AHČIN-a, v LJUBLJANI, Gledališke ulice šte. 8,

ima vedno bogato zalogo peči, samostalnih štedilnih ognjišč in posameznih delov za nje, kakor: vratice, vratice ognjišč za silo, ognjiščnih oklepov, roštov za praženje, plat, cevi za dimnike itd.

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah. (12-1)

Sargove glicerinovne specijalitete.

Odkar sta izumila glicerinovne specijalitete F. A. Sarg in Karol Sarg, rabi jih Njeno Velicstvo cesarica in drugi udje cesarske naše rodovine, kakor tudi mnoge tuje knežje rodovine. Te specijalitete priporočajo: prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, cesarski svetnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zobozdravnika Thomas na Dunaji in Meister v Gothi itd.

Glicerino milo, pravo, neponarejeno v papirji 60 kr., v škatlici 65 kr., v deseticah po 3 koške vkupe 90 kr., v škatlici po 3 koške 60 kr.
Medeno glicerino milo v zavitku po 3 koške 60 "
Tekoče glicerino milo v steklenici 65 "
(Najboljše sredstvo za razkave noge in nečisto polt.)

Glicerino ustna krema v steklenici 50 "
Glikoblastol (sredstvo za lepe lase in odstranjenje lišajev itd.) v steklenici gl. 1.—
Toaletno karbol-glicerino milo v zavitku po 3 koške 1.20

KALODONT, glicerino zobna krema po 35 "
(Izvrstno sredstvo za lepe svile zobe.)

F. A. Sargov sin & comp., c. in kr. zalagatelj na Dunaji.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah.

Št. 18323.

Razglas.

Deželni zakon z dné 4. aprila 1890. l., šte. 8, drž. zak. o vodovodni nakladi za deželno stolno mesto Ljubljano določa, da so gospodarji hišnih posestev, mimo katerih so cevi za ljubljanski vodovod položene tako, da je možno iz njih preskrbovati omenjena posestva z vodo, dolžni plačati vsako leto občini ljubljanski znesek petih krajcarjev od vsakega goldinarja namemščine, napovedane od takih posestev; pridržana pa jim je pravica, od tistega časa, ko so vpeljali vodo v svoje hiše za uporabo gostačev, zahtevati od teh povračilo omenjene občinske naklade.

Občinski svet je v seji z dné 7. t. m. sklenil, da je omenjeno

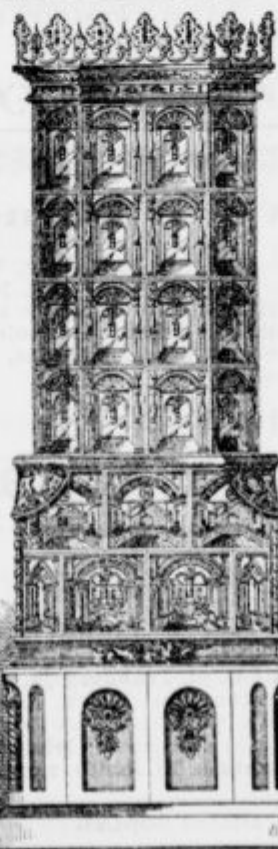
vodovodno naklado

pobirati začeti od dné 1. novembra letos počenši. — Ta sklep se s tem daje obče na znanje.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 30. oktobra 1890.

(1)

Župan: GRASSELLI, l. r.

Fran Jevnikar Ljubljana

Tržaška cesta šte. 29

priporoča prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu

lepo, ukusno in solidno izdelane salonske in navadne lončene, belo, rujava, zeleno in slonokoščeno osteklene, ognju protivne

peči

v najraznovrstnejših oblikah, kakor tudi vse v to stroko spadajoče izdelke po najnižjih cenah.

Cenilnike pošiljam na željo franco.

Zastopništvo

pri (40-32)

Vidic & Comp.

Slonove ulice.

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (22)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike. Staro orodje in posode jemlje v popravilo.

Vinko Čamernik,

kamnosek.

v Ljubljani, Parne ulice št. 9, blizna tik mesarskega mostu.

se najljubše priporoča prečastiti duhovščini in izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših načrtih pravilno in iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobni spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedočenega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer pomladi in pred Vsemi svetimi.

Se posebej opozarja na krasen, od kajuhalskega, kararskega in črnega marmorja izgotovljen

spomenik,

kateri prodaja po primerno jako nizki ceni.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

starbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. (10)

Ces. kr. privil. zavarovalno društvo na življenje in proti škodam

„Avstrijski Phönix“ na Dunaji,

L. Riemergasse šte. 2, v lastni hiši.

Polno vplačani deleži in druga jamčilna sredstva všteti letna zavarovalna vplačila družbe znašajo

čez 12 milijonov gl. čez 10 milijonov gl.

Družba zavaruje:

a) proti škodi provzročeni po ognji, strelu, paru ali razpoku kotlov, po gašenju, razrušenju in odstranjenju oprave iz hišnih in gospodarskih poslopij, strojev iz tovarn, dalje proti škodi v zalogah, pri živini, poljedelskem orodju itd.;

b) proti škodi po ognji ali strelu ob času žetve poljske pridelke in dotična gospodarska poslopja;

c) proti škodi po toči poljske pridelke na travnikih, njivah;

d) vsakovrstno prevažanje blaga po suhem in na morju;

Zavarovanje proti nezgodam še ni uvedeno, sl. občinstvo bode pa obveščeno takoj, ko prične isto poslovati.

na življenje človeško v vseh kombinacijah, n. pr.:

za slučaj smrti ter izplača takoj po smrti zavarovance ostalim ali dotičnim opravičencem pogojeno zavarovalnino;

za slučaj smrti in pri protizavarovanju z oprostitjem nadaljnjih vplačil premij ter izplačuje dohodke (rente) v slučaju onemoglosti;

na doživetje, preskrbljenost v starosti, na doživetje določene dobe pri otrocih, ter izplača zavarovano svoto dotičnemu zavarovancu.

Sprejema tudi zavarovanja, ki zagotovijo dohodarino (rento), preskrbnino (penzijo) vdovam ter vzgojilno rento otrokom,

po najkvalitetnejših in najnižjih pogojih, posebno pa jamči za veljavo in nedvomljivo varnost od nje izdanih polie.

Zastopi društva:

v Brnu: Veliki trg št. 10,

„Pešti: Dunajska cesta št. 3 in Ladijska cesta št. 2,

„Inomestu: Marije Terezije cesta št. 37,

„Krakovu: Szewska ulica št. 6,

„Lvovu: Marijin trg št. 8.

V vseh večjih okrajih avstrijsko-ogerske države poslujejo glavni in okrajni zastopi družbe, kateri radovoljno dajejo pojasnila, brezplačno vročujejo prospekte in ponujajo pole, ter esprejemajo zavarovalne ponudbe. (12-10)

v Monakovem: Kostthor 31,

„Pragi: Nabrežje št. 10,

„Strassburgu: Kraljeva cesta 6 I,

„Trstu: Via S. Nicolò št. 4,

na Dunaju: Riemergasse št. 2, v lastni hiši.

Glavni zastop za Štajarsko, Koroško in Kranjsko v Gradcu:

Pisarna: L. Albrechtgasse šte. 3, II. nadstropje.

Glavni zastop v Ljubljani pri Josipu Perhaucu, Sellenburgove ulice št. 3.

Trgovina z železnino

Albin-a C. Ahčin-a

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8,

priporoča svojo bogato zalogo poljedelskega orodja, posebno plugov, lepo in močno izdelanih po najnižji ceni, plužnih delov, motik, lopat, ameriških gnojnih vil, prav lepo in lahko izdelanih, a poleg tega vendar trpežnih, zobov za brane, žag za na vodo, pil za žage, delov za vodnjake, mesingastih plošč za komate, potem rož, steselcev, ôs, zavornic za vozove, okov za vozé itd., šin za kolesa, podkev, cokel, konjskih žabljev, slokih žag, kôs, srpov, slamoreznih kôs, klepalnega orodja, sekir, cepinov, železnih grabelj. (28-25)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, seinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

Važno za zdrave in bolne!

Najboljše in priporočljivo sredstvo proti glavobolu, boleznim v želodcu, v prsih, na pljučih, obistih, jetrah, dalje proti protinu in proti živčnim boleznim, proti kašlju, hripavosti, uspešno za otroke, dojenčke, prebolele, za ženske pred in po otroški postelji, bledilne, krvirevne sploh slabotne osebe je

Trnkoczyjeva

hmelova sladna kava,

katera je najboljše dijetetično okrepčujoče in tečno sredstvo, od mnogih zdravnikov kot »izvrstno« priporočeno.

Zametek 1/4 kilo teže velja 30 kr. Najceneje se kupi v zavojih po 4 kile, v katerih so 4 zamotki. Dobiva se pri izdelovalcu

Ubalđ pl. Trnkoczy-ju, lekarju v Ljubljani,

dalje v glavnih zalogah lekarjev na Dunaji: V. pl. Trnkoczy-ju, 5. okraj, Hundstürmerstrasse št. 113; dr. Otto pl. Trnkoczy-ju, 3. okraj, Radeckijev trg št. 17; Jul. pl. Trnkoczy-ju, 8. okraj, Josefstädterstrasse št. 30; v Gradcu (Štajarsko): Vendelin pl. Trnkoczy-ju, lekarju; dalje pri vseh lekarjih, trgovcih, droguistih itd., pristne le v zamotkih, ki imajo zgorajšnjo oblastveno vknjiženo znamko.

Razprodajalcem dovolim znatni popust. (9)

Vsaki dan
na pol prekajeno

kranjske klobase

in klobasice za peči (Bratwürste)

iz svežega svinjskega mesa doma narejene

vsako sredo in soboto

priznana izvrstne sveže

rižove, jetrne in krvave klobase

in pečenka v pečici (Jungfernbraten)

3-3

dobiva se pri mesarici

Barbari Kopač, sr. Petra nasip št. 47.

FERD. BILINA & KASCH

Židovske ulice šte. 1 LJUBLJANA Židovske ulice šte. 1

priporočata svojo bogato zalogo vseh vrst rokavic od usnja (lasten izdelek), kakor tudi kaj trdne volnate zimske rokavice za gospode in gospé.

Velika izbira

(10-4)

zimskih čevljev (Filzschuhe)

nizkih in visokih, dalje nepremočnih gumi-čevljev (Gummiüberschuhe) za otroke, gospode in gospé. — Izdelujeta in imata v zalogi

kirurški obreze in kilne pasove

jamčeno najnatančnejše in trpežne, istotako razne kirurški priprave.

Velika izbira

potnih kovčegov in torbic,

kravat, hlačnikov, krtač, glavnikov, mila in parfumov. Zaloga pristnega ameriškega gumi-perila

v vseh modnih oblikah; najnovejša v chiffon-, zavratnikih in manšetah.

Telovniki, nogovice, tudi normalno perilo po profesor Jägerovem sistemu.

Vse po najnižjih cenah.